

Streszczenie rozprawy doktorskiej

„Zarządzanie jakością ergonomiczną w logistyce przedsiębiorstw”

W dobie szybko zachodzących zmian wynikających z postępu technologicznego, jednym z obszarów, których to dotyczy jest przemysł i towarzysząca mu logistyka. Zmiany w przemyśle, sposobie produkcji i wiążących się z tym procesach biznesowych, wymuszają zmiany w logistyce i zarządzaniem łańcuchem dostaw, wymagając od nich dostosowania się i optymalizacji realizacji zadań. Spowodowało to powstanie terminu Logistyka 4.0 (ang. *Logistics*, określanego również jako Smart Logistics). Badacze zauważają również kolejną rewolucję przemysłową, gdzie w Przemysle i Logistyce 5.0 zwraca się coraz większą uwagę na pracownika i jego dobrostan. Wynika to m.in. z deficytów zasobów ludzkich. Jednocześnie, człowiek i jego zdrowie, jakość życia i pracy, są obiektem badań wielu organizacji międzynarodowych, co wiąże z poziomem rozwoju państw.

Zauważono, iż nie tylko dbanie o bezpieczeństwo, ale i o komfort psychofizyczny jest niezbędne do zapewnienia zdrowia pracownika. Niezbędnym do tego narzędziem jest m.in. wymagana prawnie na pracodawcach ocena ryzyka zawodowego, której elementem powinna być ocena ergonomiczna. W przypadku logistyki zwrócono jednak uwagę, iż marginalizowana jest rola zarządzania ergonomią. Dotyka to przede wszystkim stanowisk innych niż związanych z logistyką wewnętrzną przedsiębiorstw. Również w badaniach nieuwzględniana jest rola kadr zarządzających w dbaniu o odpowiednią jakość ergonomiczną, a przede wszystkim ich świadomość w tym zakresie. Stało się to impulsem do podjęcia przedstawionego tematu.

Celem głównym pracy było określenie roli zarządzania jakością ergonomiczną pracy w logistyce przedsiębiorstw. Stan wiedzy w przedmiotowym obszarze został określony w oparciu o przegląd literatury. Obecny stan wiedzy w dziedzinie nauk o zarządzaniu i jakości okazał się niepełny w kontekście rozważanych zagadnień. Zidentyfikowano szereg luk badawczych (teoretycznych i empirycznych), których uzupełnienie stało się niezbędne w obliczu rozwoju wiedzy naukowej. Zwrócono również uwagę na możliwość praktycznego wykorzystania odpowiedniego podejścia do oceny ergonomicznej i roli świadomości kadr zarządzających w celu zwiększenia poziomu jakości ergonomicznej. Na tej podstawie sformułowano następujące pytania badawcze:

- P1. Jakie role odgrywa pracownik w działalności logistycznej przedsiębiorstw?
- P2. Jakie cechy są wymagane od pracownika w działalności logistycznej przedsiębiorstw?
- P3. Jakie relacje zachodzą między ergonomią a bezpieczeństwem, ergonomią a dobrostanem pracownika oraz bezpieczeństwem a dobrostanem pracownika?

Marcin

P4. Jakie wymogi lub jakiego rodzaju wymogi należy rozważyć podczas dokonywania oceny ergonomicznej?

P5. Jakie metody i narzędzia są zalecane do oceny ergonomicznej w logistyce?

P6. Jakie metody i narzędzia są stosowane do oceny ergonomicznej w logistyce?

P7. Jakie czynniki powinny być lub są rozpatrywane w ocenie ergonomicznej na stanowiskach logistycznych według kadry zarządzającej?

P8. Jakie metody i narzędzia powinny być lub są wykorzystywane w ocenie ergonomicznej na stanowiskach logistycznych według kadry zarządzającej?

P9. Jakie wymogi lub jakiego rodzaju wymogi należy rozważyć podczas dokonywania oceny ergonomicznej na stanowiskach logistycznych według kadry zarządzającej?

P10. Jak dobierać czynniki oceniane podczas oceny ergonomicznej w logistyce?

P11. Jak dobierać metody i narzędzia wykorzystywane do oceny ergonomicznej w logistyce?

W celu odpowiedzi na postawione pytania badawcze, a także zrealizowania sześciu powiązanych z nimi celów szczegółowych, posłużono się przeglądem literatury, a także studium przypadków i panelem ekspertów. Studium przypadków obejmowało wywiady z członkami kadr zarządzających przedsiębiorstw logistycznych oraz produkcyjnych z rozwiniętą działalnością logistyczną, związanymi terytorialnie z województwem łódzkim oraz analizę dokumentów tychże przedsiębiorstw. Ekspertami biorącymi udział w drugiej części badań były osoby będące doświadczonymi praktykami lub badaczami zajmujących się ergonomią na stanowiskach związanych z zidentyfikowanymi w ramach dysertacji grupami stanowisk logistycznych (pracownicy uczelni, Instytutu Medycyny Pracy, ergonomiści, doświadczeni pracownicy służb ds. BHP).

Struktura rozprawy doktorskiej odzwierciedla kolejność i logikę przeprowadzonych prac. W rozdziale pierwszym przedstawiono ogólny zarys istoty ergonomii oraz tematykę badań ergonomicznych, z którymi ściśle związana jest praca. Poruszono również zagadnienia jakości ergonomicznej, jakości życia i pracy. Omówiono deficyty w zasobach ludzkich, które szczególnie powinny zwrócić uwagę na dobrostan pracownika. W rozdziale drugim zawarto wyjaśnienia na temat organizacji logistyki w ujęciach mikro- i makroekonomicznych, a także opracowany przez autorkę dysertacji podział stanowisk logistycznych na grupy, będący podstawą do dalszych rozważań teoretycznych i badań empirycznych. Zaprezentowano czynniki zagrożeń dla poszczególnych grup stanowisk pracy i wskazano cechy, jakie musi posiadać pracownik każdej grupy stanowisk pracy, by sprostać wymaganiom stawianym przez wykonywane zadania. W rozdziale trzecim omówiono znaczenie stosowania podejścia ergonomicznego z uwagi na uwarunkowania prawne oraz skutki zdrowotne dla pracowników w postaci chorób zawodowych. Zaprezentowano szereg wymogów stosowania metod i narzędzi oceny ergonomicznej

w autorskim podziale oraz metody i narzędzia oceny ergonomiczności na stanowiskach pracy, które są przywoływane jako stosowane lub zalecane w działalności logistycznej. Rozdział czwarty zawiera opis metodyki badań empirycznych, w tym doboru prób badawczych, opracowanych narzędzi i ich struktury. W rozdziale piątym zapisano wyniki badań oraz płynące z nich wnioski i rekomendacje dotyczące doboru ocenianych czynników oraz metod i narzędzi oceny ergonomicznej w logistyce. W zakończeniu zawarto podsumowanie odpowiedzi na postawione pytania badawcze i określenie stopnia osiągnięcia celów pracy. Zaprezentowano ograniczenia przeprowadzonych badań i wskazano rekomendacje oraz możliwe dalsze kierunki kolejnych prac.

Zidentyfikowane ograniczenia stanowiąc mogą również rekomendacje do dalszych badań. Praca ta, może stanowić wkład w poznanie występujących zjawisk dotyczących zarządzania jakością ergonomiczną pracy w logistyce przedsiębiorstw oraz w budowanie wiedzy pomocnej w zarządzaniu nią.

Magdalena